

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук,
професора Венцківської Ірини Борисівни
на дисертаційну роботу Пандей Світлани Анатоліївни
«Поєднання кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу:
оптимізація діагностики та лікування у жінок репродуктивного віку»,
поданої в разову спеціалізовану раду ДФ 26.613.044
при Національному університеті охорони здоров'я України
імені П.Л.Шупика МОЗ України
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(спеціалізація «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: чл-кор. НАМН України, доктор медичних наук,
професор, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології
Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика
МОЗ України Вдовиченко Юрій Петрович.

1. Актуальність обраної теми дисертації.

Запальні захворювання органів малого тазу у жінок репродуктивного віку посідають провідне місце у структурі гінекологічних захворювань і становлять 70% зареєстрованих звернень. Зростання вульвовагінітів за останні роки науковці пов'язують зі збільшенням міграції і підвищенням сексуальної активності населення, урбанізацією, проведенням синдромальної, а не етіотропної терапії, самолікуванням, а останнє, у свою чергу, призводить до стертої або безсимптомної клінічної картини, стійкості до антибактеріальних засобів, схильності до рецидивів. Одними із найбільш поширених серед них залишаються бактеріальний вагіноз та кандидозний вульвовагініт. Деякі дослідники вказують, що вагініти, обумовлені поєднаною дією двох факторів – бактеріального вагінозу і кандидозного вульвовагініту, складають від 10 до 30% всіх випадків інфекційних захворювань піхви. До теперішнього часу не розроблені чіткі рекомендації, що дозволяють оцінити роль ізольованих з вагінального вмісту грибів роду *Candida*. Подальше вивчення етіології і патогенезу, діагностичних

критеріїв бактеріального вагінозу і кандидозного вульвовагініту, розробка комплексного лікування хворих із застосуванням нових топічних препаратів та профілактика рецидивів захворювання є актуальними і мають практичне значення.

Усе це свідчить про необхідність подальшого уточнення причин виникнення і розвитку бактеріального вагінозу і кандидозного вульвовагініту, розробки сучасних етіопатогенетично обґрунтованих методів лікування хворих.

Дисертаційна робота Пандей С.А. присвячена актуальній проблемі гінекології щодо підвищення ефективності діагностики та лікування поєднання кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу у жінок репродуктивного віку на основі вивчення нових аспектів патогенезу та удосконалення алгоритму прогностичних та лікувально-профілактичних заходів.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом наукової роботи кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика МОЗ України.

3. Новизна дослідження та одержаних результатів.

Провівши оцінку найважливіших здобутків дисертаційного дослідження, варто відмітити наступні результати, що мають вагому наукову новизну:

- встановлено нові аспекти патогенезу вульвовагінального кандидозу та бактеріального вагінозу у жінок репродуктивного віку, які полягають у дисбалансі в вагінальному секреті вмісту цитокінів та молекул адгезії у вигляді зниженої експресії молекул адгезії судинних стінок і міжклітинних молекул адгезії на фоні підвищення концентрації проти-запальних цитокінів (4, 6 та 8) і фактора некрозу пухлини - α ;

- науково обґрунтовано необхідність використання двохетапної методики індивідуального прогнозування на підставі моделі алгебри

математичної конструктивної логіки з урахуванням усіх факторів ризику та найбільш інформативних показників місцевого імунітету;

- науково обґрунтовано необхідність удосконалення алгоритму прогностичних та лікувально-профілактичних заходів у жінок репродуктивного віку при поєднанні кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу.

4. Теоретичне значення результатів дослідження.

Проведені дослідження дозволяють науково обґрунтувати можливість підвищення ефективності прогнозування порушень мікробіоценозу статевих шляхів, що має теоретичне значення для зниження частоти порушень репродуктивного здоров'я у жінок групи високого ризику.

Поглиблене вивчення механізмів порушень місцевого імунітету у жінок із поєднанням кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу зможуть дозволити більш ефективно проводити прогнозування та своєчасно змінити тактику лікувально-профілактичних заходів.

5. Практичне значення результатів дослідження.

Цінним у практичному аспекті є вивчення частоти та структури етіологічних чинників розвитку поєднання вульвовагінального кандидозу та бактеріального вагінозу у жінок репродуктивного віку.

Показано різні порівняльні аспекти клінічної симптоматики кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу до та у динаміці лікування із використанням різних варіантів медикаментозної корекції. З'ясовано практичну значущість визначення у вагінальному секреті вмісту цитокінів та молекул адгезії у жінок репродуктивного віку із поєднанням кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу у динаміці до та після лікування. Удосконалено та впроваджено алгоритм лікувально-профілактичних та прогностичних заходів у жінок із поєднанням кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу із використанням різних варіантів медикаментозної корекції.

6. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Усі положення, висновки, рекомендації, що містяться в дисертації, науково обґрунтовані, достовірні, логічно витікають із результатів досліджень. Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні із застосуванням принципів доказової медицини. Методики, використані автором в дослідженні, актуальні. Наукові положення, висновки, рекомендації, які сформульовані в дисертації одержані на достатньому фактичному матеріалі. В процесі дослідження було проведено ретроспективний аналіз 700 амбулаторних карт жінок із різними порушеннями мікробіоценозу статевих шляхів та клініко-лабораторне та функціональне обстеження 150 жінок репродуктивного віку із поєднанням кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу, які отримували різні варіанти медикаментозної корекції. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Методи статистичного аналізу, які були використані в роботі, адекватні. Статистичний аналіз результатів дослідження проведений на сучасному рівні, коректно, за допомогою стандартних програм статистичного аналізу. Вірогідність отриманих наукових результатів підтверджена на практиці в основних та контрольних групах. Наведені в роботі таблиці та рисунки переконливі. Висновки конкретні і повністю підтверджуються результатами дослідження. Висловлені в роботі наукові положення та рекомендації науково обґрунтовані.

7. Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення.

Дисертація викладена українською мовою на 117 сторінках комп'ютерного тексту. Дисертація побудована згідно нових вимог та складається із анотації, вступу, аналізу сучасного стану проблеми діагностики та лікування поєднання кандидозного вульвовагініту та

бактеріального вагінозу у жінок репродуктивного віку, розділу матеріалів і методів досліджень, двох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій і додатків. Дисертація ілюстрована 12 рисунками і 10 таблицями. Список використаних джерел містить 230 літературних посилань: 123 кирилицею та 117 - латиною і займає 30 сторінок.

Дисертація написана літературною мовою, грамотно. Всі розділи дисертації написані логічно, із дотриманням наукового стилю написання.

Вступ дисертації відображає актуальність досліджуваної проблеми, сформульована мета і завдання дослідження, відображена загальна характеристика роботи.

Перший розділ дисертації містить огляд актуальних літературно-інформаційних джерел, написаний літературною мовою, в традиційному плані, в якому автор розкриває сучасний стан проблеми впливу поєднання кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу на стан репродуктивного здоров'я жінок.

Другий розділ дисертації – «Матеріали та методи досліджень» – описаний дизайн клінічного дослідження (критерії включення та виключення жінок в дослідження, клінічна характеристика та розподіл жінок за групами), описані методи загальних та спеціальних клінічних, інструментальних досліджень, включаючи повний опис проведених методик визначення досліджуваних показників. В розділі викладені методи статистичної обробки результатів дослідження та вказано на дотримання етичних норм при проведенні досліджень. Описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам.

В третьому розділі автором проведений аналіз клінічної характеристики жінок із поєднанням кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу, дана оцінка факторів ризику на розвиток порушень репродуктивного здоров'я. Розділ написаний в чіткій, логічній послідовності, достатньо ілюстрований табличним і наглядним матеріалом

та завершується резюме.

Основним розділом роботи є результати власних досліджень (четвертий розділ). В ньому автор детально провела аналіз стану місцевого імунітету у жінок із поєднанням кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу, простежила особливості порушень репродуктивного здоров'я, продемонструвала клінічну ефективність удосконаленого алгоритму лікувально-профілактичних заходів. Характеризуючи, в цілому, розділи власних досліджень, необхідно підкреслити, що Пандей С.А. провела багатогранні та об'ємні дослідження, які заслуговують на увагу як у науковому, так і в практичному плані. Кожний підрозділ завершується резюме, переліком публікацій автора, які відображають отримані результати.

У розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» об'єднано і систематизовано отримані результати дисертаційної роботи, проведений їх порівняльний аналіз, зроблені конкретизуючі висновки та практичні рекомендації.

Висновки, які наведені в дисертації, повністю відображають зміст роботи, зроблені на основі фактичного матеріалу дисертації та статистичної достовірності отриманих результатів, відповідають завданням дослідження та свідчать про досягнення поставленої мети.

Публікації по матеріалах дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Які мікробіологічні показники є найбільш інформативними?
2. Який патогенетичний зв'язок між вульвовагінальним кандидозом та бактеріальним вагінозом, особливо при їх поєднанні?

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертації опубліковано 10 робіт, з них 7 статей: 5 – одноосібні, 2 – англійською мовою, 5 статей у наукових фахових виданнях

України відповідно до переліку, 2 статті у періодичних наукових виданнях інших країн, які входять до Європейського Союзу. Крім того, опубліковані 3 тези доповідей в матеріалах науково-практичних конференцій.

Основні положення дисертації та результати наукових досліджень повідомлені й обговорені на науково-практичних конференціях Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України (Київ, 2017-2019 рр.) науково-практичному семінарі в форматі телемосту «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги» (30 жовтня 2018 року, Київ-Дніпро-Запоріжжя-Кривий Ріг), науково-практичному семінарі в форматі телемосту «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги» (21 травня 2019 року, Київ-Черкаси-Кропивницький-Чернігів), науково-практичному семінарі в форматі телемосту «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги» (12 вересня 2019 року, Київ-Одеса-Миколаїв-Херсон).

9. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником – Вдовиченко Юрієм Петровичем. Автор самостійно провела патентні та інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначила методи дослідження.

Пандей С.А. особисто провела дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Всі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням інформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим біомедичною експертизою.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені автором самостійно.

В наукових роботах, опублікованих за темою дисертаційного дослідження в співавторстві, автору належить провідна роль у зборі клінічного матеріалу, статистичній обробці та аналізі отриманих результатів. Спільно з науковим керівником обговорені та узагальнені наукові положення дисертації, оформлені висновки та практичні рекомендації.

10. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеню доктора філософії Пандей Світлани Анатоліївни на тему: «Поєднання кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу: оптимізація діагностики та лікування у жінок репродуктивного віку» встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації та наявних за її темою публікацій через програму «Anti Plagiarism» та за допомогою системи Strike Plagiarism не виявлено академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації. Текст наданих матеріалів дисертації Пандей Світлани Анатоліївни є оригінальним.

11. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці.

Основні положення дисертації, удосконалений алгоритм профілактики перинатальних ускладнень впроваджено у практичну роботу двох лікувально-профілактичних закладів України: КНП «Київський міський пологовий будинок № 1» та Київський міський центр репродуктивної та перинатальної медицини.

Результати вивчення патогенезу та профілактики порушень репродуктивного здоров'я у жінок із поєднанням кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу включені в програму лекцій, практичних та семінарських занять та використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства, гінекології та перинатології НУОЗ України

імені П. Л. Шупика, кафедри акушерства та гінекології імені професора І. Д. Ланового Івано-Франківського національного медичного університету.

12. Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради.

Дисертація Пандей Світлани Анатоліївни на тему «Поєднання кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу: оптимізація діагностики та лікування у жінок репродуктивного віку» відповідає паспорту спеціальності 14.01.01 – акушерство та гінекологія. Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.044.

13. Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Пандей Світлани Анатоліївни «Поєднання кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу: оптимізація діагностики та лікування у жінок репродуктивного віку», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства, є закінченим науковим дослідженням, яка містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – підвищення ефективності діагностики та лікування поєднання кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу у жінок репродуктивного віку на основі вивчення нових аспектів патогенезу та удосконалення алгоритму прогностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Виходячи з актуальності, за об'ємом та рівнем досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Пандей Світлани Анатоліївни «Поєднання кандидозного вульвовагініту та бактеріального вагінозу: оптимізація діагностики та лікування у жінок репродуктивного віку» повністю відповідає вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з

присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація «Акушерство та гінекологія»), затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 №167 та вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом МОН України від 12.01.2017 №40, та її автор Пандей Світлана Анатоліївна повністю заслуговує присвоєння наукового ступеню доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний опонент:

завідувачка кафедри акушерства
та гінекології № 1

Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця

доктор медичних наук, професор

I. B. Venckivska І. Б. Венцківська

